

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

יבמות - כ"ט

1. לר' שמעון הסובר ששתי אחיות הנופלות ליבם אחד, אסורות ביבום מהתורה. מדוע שנינו שאם אחת האחיות באיסור מצוה או קדושה, חולצות? גזרו שמא יבואו לפטור מחליצה 'איסור מצוה' גם באופן שנפלה לבדה. וגזרו אף על אחותה, מחמתה. ואע"פ שבמקרה שאחת האחיות 'ערוה' אין גוזרים להצריכה חליצה משום אחותה, הצריכה חליצה או ייבום. שונה המקרה של 'ערוה' שכולם למדו שפטורה מחליצה, ולא יתירו גם אחותה בלא חליצה.
2. משנה: ראובן ושמעון אחים, נשואים שתי אחיות, מת ראובן, ועשה לוי מאמר, אח"כ מת שמעון - ואשתו נופלת ללוי שעשה מאמר לאחותה. מה הדין? בית שמאי: בעלת המאמר נשארת עמו, והשניה יוצאת מזיקתה משום אחות אשה. [מאמר נחשב ככנוסה]. בית הלל: מוציא את בעלת המאמר בגט ובחליצה, ואת השניה בחליצה. 'זו היא שאמרו: אוי לו על אשתו, ואוי לו על אשת אחיו'. היינו שהפסיד את שתיהן בלא אשמתו. [כוונת המשנה, שאין פוסקים כר' יהושע לקמן קט.].
3. ר' אלעזר: אל תאמר שלב"ש מאמר קונה קנין גמור, ודי לה בגט בלא חליצה. אלא המאמר מועיל רק לדחות אחותה מזיקת יבום. מהיכן הביאו ראייה? במשנה לעיל 'קדמו וכנסו' לבית שמאי 'יקיימו' משמע שלכתחילה אסור. ואם מאמר קונה קנין גמור כ"א יעשה מאמר, ידחה זיקת האחות ויבם... ודחו: רק מאמר של היתר הנעשה במותרת להתייבם, קונה קנין גמור [כך להו"א] שהרי מוכרחים כך לפרש אף לסוברים שמועיל מאמר 'רק לדחות'.
4. לגירסת רב אשי - אמר ר"א: אל תאמר שלב"ש מאמר הוא דחייה גמורה, אלא דוחה את האחות שלא תאסור את בעלת המאמר, אבל משייר מעט זיקה להצריכה חליצה. מהיכן הוכיחו כדבריו? ב"ש 'יקיימו' - משמע לכתחילה לא, ואם מאמר - דחייה גמורה, כ"א יעשה מאמר וידחה. ודחו את הגירסא המצריכה חליצה: שהרי במשנתנו משמע שלבית שמאי השניה פטורה לגמרי. למסקנת הגמרא: הטעם שלא מועיל שכ"א יעשה מאמר, כיון שיבמה שאינה ראויה ליבום ולחליצה, אינה ראויה גם למאמר.
5. נסתפק רבה: מאמר לב"ש, האם נחשב כנישואין או כאירוסין. למאי נפקא מינה? אין לומר לענין - ליורשה ולטמא לה ולהפר נדריה, שהרי אפילו בארוסה גמורה שקידושיה מדאורייתא שנה ר' חייא שאינה כאשתו לענין דינים אלו. אלא לענין - האם צריכה עדיין מסירה לחופה. או שנחשב כנישואין ויכול לקנותה בעל כרחה. דחה אביי - אפילו במקרה שלא עשה מאמר, למדנו "יבמה יבא עליה" - אפילו בעל כרחה, כל שכן כשעשה מאמר. ענה רבה - יתכן שכשעשה מאמר, 'פרחה זיקת יבמין וחלה זיקת אירוסין'.
6. שומרת יבם, שנפלה ליבם אחד או לשני יבמין - האם נחשב בעלה להפר נדריה? ר' אליעזר - תמיד יכול להפר. סבר שתמיד יש זיקה. ר' יהושע - רק כשנפלה לאחד ולא כשנפלה לשנים. סבר שרק באחד יש זיקה. ר' עקיבא - אינו מיפר אף באחד. סבר שאין זיקה אפילו באחד.
7. מדוע לר' אליעזר, לא צריך הפרת שני היבמים יחד? מדובר שעשה בה אחד מהם מאמר, וכבית שמאי שסברו שקונה קנין גמור. [כך לשיטה זו]. והוכיחו - שעושה המאמר נישואין, ולכן יכול להפר לבדו. שאם היה עושה אירוסין, הרי שנינו: נערה המאורסה - אביה ובעלה מפירים נדריה. דחה רב נחמן בר יצחק - אכן כוונת ר' אליעזר שמיפר בשותפות עם אביה.
8. לר' אלעזר הסובר שמאמר לב"ש קונה רק לדחות לצרה, כיצד יכול להפר נדריה ואפילו בשותפות? א. כוונת ר' אלעזר שאינו קונה - אלא לדחות לצרה בלבד, לענין שלא די לה בגט וצריכה אף חליצה, אבל עדיין נחשב בעלה להפר נדריה. ב. מדובר כאן - שעמדה היבמה בדין עם היבם משום שסירב לייבם או לחלוץ, ופסקו לה מזונות משלו ולכן מיפר. וכרב פנחס משמיה דרבא: כל הנודרת - על דעת בעלה היא נודרת.